

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Rendkívüli közgyűlés.

1913 október 3-ikán.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1913 október 3-ikán rendkívüli közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöke-tével. A közgyűlésen jelen voltak: Kovács József polgármester, Körner Adolf főjegyző, dr. K. Tóth Mihály, dr. Tóth Emil tanácsnokok, dr. Dóczy tb. főügyész, dr. Hegedüs István, dr. Vásáry István, Zöld József aljegyzők, Kondor Kálmán főszámvevő. H. Nagy Lajos főszámvevő-helyettes, Csapó László, Szabó István, Koszorus Kálmán pénztárosok, Koncz Ákos főlevéltáros, tb. tanácsnok, Medgyessy Lajos közgyám, továbbá dr. Bacso Dezső, dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Békés Lajos, Benkő János, Biczó Gyula. ifj. Bozzay Pál, Böszörményi Imre, dr. Burger Péter, Csurka István, Deák István, Debreczeni Jenő, Deutsch Sámuel, Erdődy Lajos, Fisch Lajos, dr. Fráter Imre, dr. Freund Jenő, Fürt Ödön, Gál Ferenc, Geréb Pál, dr. Hegedüs Jenő, Herczeg János, Hoffmann Sándor, ifj. Horváth János, Jánosi Zoltán, dr. Jászi Viktor, ifj. Jóna János, Josa Vince, Juhász István, Kardos László, dr. Kemény Mór, dr. Kemény Viktor, dr. Kenézy Gyula, Kernhoffer József, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, dr. Kocsár Gábor, Kontsek Géza, dr. Kovács József, dr. Körösi Kálmán, dr. Legányi Gyula, Lestyan Adorján, dr. Löfkovits Márton, dr. Lukács Béla, Lusztig Károly, dr. Magyar Simon, Márk Endre, May Andor, Medgyessy Ferenc, dr. Markovits Miksa, Muraközy László, dr. Nyiri Ernő, O. Végh János, dr. Petzkó Ernő, Poroszlay László, Publig Ernő, dr. Révi Nándor, Rickl Antal, Rochlitz Artur, Rosenfeld Salamon, Salánky Ferenc, ifj. Schwarcz Vilmos, Somossy László, Suhajda Béla, Szántó Győző, Szilágyi Imre, dr. Szöllös Dezső, Szücs István, Taffler Ignác, Tóth István, dr. Tüdös János, Ungár Jenő, Váray János, Wilhelms Emil bizottsági tagok.

Elnöklő főispán ur az ülést megnyitja és kegyeletes szavakkal emlékezik meg nt. Somogyi Pál bizottsági tag elhunytáról. Az elhunyt több mint két évtizeden át tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, tagja volt igen sok albizottságnak s mindenütt mindenkor odaadó lelkiismeretes ügybuzgalommal, őszinte igaz meggyőződéssel és jóakarattal teljesítette tagsági kötelességét, szolgált a közérdeknek. Főispán ur javasolja, hogy a bizottság Somogyi Pál biz. tag elhunytá felett érzelt részvétét jegyzőkönyvbe iktassa és erről az elhunyt özvegyét jegyzőkönyvi kivonat kapcsán értesitse.

Határozat.

294—1913. bkgy.

A törvényhatósági bizottság, mely megilletődéssel és sajnálattal vesz tudomást arról a nagy eseményről, mely a bizottságot s a város közön-ségét Somogyi Pál bizottsági tag elhalálózásával érte. A bizottság elhatározza, hogy az elhunyt nagy érdemei elismerésül s emlékének megörö-
kítése végett Somogyi Pál bizottsági tag elhunytá felett érzelt részvétét jegyzőkönyvbe iktatja s el-
rendeli, hogy erről az elhunyt özvegye jegyző-
könyvi kivonaton értesítették.

1. szám.

295/17,866—1913. bkgy.

A városi Tanács betérjeszti a jog és pénzügyi bizottságával egyező javaslatát m. kir. belügyminiszter urnak az árvíz által károsultak segélyezése tárgyában a közönséghez intézett 119,102/1913—IX. számú leiratára, mely szerint az 1914. évi költségvetés férére egyezer korona lenne felveendő s felküldendő szétosztás végett az ország árvíz által károsultjai közt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a Tanácsnak és a jog- és pénzügyi bizottságnak egyezzo javaslatát elfogadja, az Alsófehér, Beszterce-Naszód, Hunyad, Kisküküllő, Maramaros, Maros-Torda, Szatmár, Szolnok-Doboka, Ugocsa vármegyék árvíz által károsultjai segélyére 1000, azaz egyezer koronát a rendkívüli költségvetés terhére megszavaz, s utasítja a Tanácsot a további teendők megtételére.

Ez a határozat, hitelesítés után, 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő, melynek lejárta után, jóváhagyás végett m. kir. belügy-miniszter urhoz felterjesztendő lesz.

2. szám.

296/18.009—1913. bkgy. sz.

A városi Tanács beterjeszti m. kir. belügy-miniszter urnak 132.560/1913—III/b. számú leiratát, a debreczeni református leánygimnázium segélyére hozott 86/6529—1913. sz. közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában azzal a határozatból folyó javaslattal, hogy az 1914. évi 6116 korona szükséglet az 1914. évi költségvetésbe s 1915-től, az azután következő évek 9174 korona évi segélye a város költségvetésébe iktattassék. Az 1913. évre esedékes 1529 korona az ez évi költségvetés „előre nem láthatók“ címén felvett összegben nyerjenek fedezetet.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés belügyminiszter urnak a református leánygimnázium fentartására és segélyezésére hozott 86/6529—1913. számú közgyűlési határozat jóváhagyását tudomásul veszi, a megszavazott segélynek a tanácsai javaslat értelmében 1914-ben 6116 koronával, 1915-ben és azután állandóan 9174 koronával a város költségvetésébe felvételét, — az 1913-ik évre esedékes 1529 korona szükségletnek az előre nem láthatók címén felvett előirányzattal fedezését elrendeli.

3. szám.

297/17.647—1913 bkgy.

A városi tanács bemutatja m. kir. Belügyminiszter urnak 56,741—1913. III. sz. leiratát, mely szerint — városunk vízvezeteki csőhálózatának kibővítése s ezen munkálat terveinek és költségvetésének megalkapítása és elfogadása tárgyában 450/17,223—1912. bkgy. sz. alatt hozott közgyűlési határozatot azzal a változtatással hagyja jóvá, hogy mivel a vízvezeteki csőhálózat kibővítésének terében a Nagyerdő és Petőfi-téri csővezetékéknél 50 mm-es vízvezeték-

ken 80 mm-es tűzcsap alkalmazása nem indokolt, ezek helyett az 50 mm-es vezetékeken 50 mm-es tűzcsapok lesznek alkalmazandók. Ami pedig a határozatnak azt a részét illeti, amellyel a bővítési munkálat — összesen — 81,951 korona összeget igénylő költségek fedezetül a felveendő új nagykölcson jelöltetett ki, szintén jóváhagyja, azonban azzal a kikötéssel, hogy amennyiben a nagykölcson felvétele meghiusina vagy hosszas halasztást szenvedne, a költségek fedezete tekintetében más alkalmas módon tétessék gondoskodás és ezen határozat kormányhatósági jóváhagyás végett terjesztessék fel.

A jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzóan javasolja a városi tanács, hogy Belügyminiszter ur rendelete a Nagyerdő és Petőfi-téri csővezetékéknél 50 mm-es tűzcsapok alkalmazására vonatkozó részében vétessék tudomásul, illetve az e tekintetben szükséges intézkedések megtételére a városi tanács utasítassék, a bővítési munkálatok megvalósítására szükséges összesen 81,951 korona költség fedezetül pedig — eltérőleg a 450/17,223—1912. bkgy. sz. közgyűlési határozat idevonatkozó intézkedésétől — a házi-bekötő csatornák költségeiből befolyó és a házipénztárnál külön alapként csatornahálózat fejlesztési célokra kezelt összeg jelöltessek ki — úgy azonban, hogy az újabb nagykölcson felvétele alkalmával — ezen összeg visszatérítendő lesz.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés m. kir. Belügyminiszter urnak — a vízvezeteki csőhálózat kibővítése ügyében 450/17,223—1912. bkgy. sz. közgyűlési határozatot jóváhagyó leiratát tudomásul veszi, annak értelmében utasítja a városi tanácsot, hogy a vízvezeteki csőhálózat bővítési munkálatainak kivételénél gondoskodjék arról, miszerint a Nagyerdő és Petőfi-téri csővezetékek 50 mm-es vízvezetékén — az indokolatlannak talált 80 mm-es tűzcsap helyett 50 mm-es tűzcsapok alkalmaztassanak.

Ami pediglen a 450/17,223—1912. bkgy. sz. határozatnak — az ottan elfogadott és megállapított terv- és költségvetés szerint részletesen felsorolt bővítési munkálatok költségének fedezésére vonatkozó részét illeti, mely szerint az e célra szükséges együttesen 81,951 korona költség fedezetül az újabban felveendő nagykölcson jelöltetett ki: a határozat ezen intézkedésének hatályon kívül helyezése mellett kimondja a bizottsági közgyűlés, hogy a vízvezeteki csőhálózat bővítési munkálatainak eszközésére szükséges összesen 81,951 korona költség fedezetül — elfogadván a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzóan tett javaslatát: a házipénztárnál csatornahálózat fej-

lesztési célokra külön alapként kezel s a „házi-csatlakozó csatornák költségeiből befolyó összeget” jelöli ki, ugy azonban, hogy a kedvezőbb pénzügyi viszonyok között újabban felveendő nagykölcsonból — ezen összeg a jelzett alapnak visszatéríttessék.

Kimondja továbbá a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, miszerint a 450—1912. bkgy. számú kormányhatóságilag is jóváhagyást nyert vízvezeteki kibővítési munkálatok közül a rendelkezésre álló anyagi erőhöz és ezen munkálatok sürgőssége mérvéhez képest egyelőre csak az Ispotály-telep vezetéke, s a Széchenyi-uton a Siketnének intézetéig terjedő vezeték kiépítése foganatosítandó.

A többi munkálatok későbbi foganatosítása sorrendjének és időpontjának meghatározását a városi tanácsra bizza.

Ezen határozat 15 napi közzemlére kitétel után az ellene netalán beérkező felebbzésekkel együtt — kormányhatósági jóváhagyás végett m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

4. szám.

298/18,694—1913. bkgy.

A városi tanács beterjeszti a Belügyminiszter ur 19,779—III. b. 1913. sz. leiratát, melyől a vízvezetési ellenőrző kutnak az üzemcsatornába bekapcsolása ügyében kelt 449/18,950—1912. bkgy. számú közgyűlési határozatot, a költségek fedezésére vonatkozó rész kivételével, jóváhagyja, s felhívja a város közönségét, hogy a költségeknek más alkalmas módon leendő fedezéséről gondoskodjék.

A városi tanács a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyezően javasolja, hogy a költségek fedezetül a házi-bekötő csatornák költségeinek megtérítéseként befolyt összeg jelöltesék ki annak kimondásával, hogy az így felhasználandó összeg a nagykölcson felvétele alkalmával megtérítendő lesz.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a Belügyminiszter ur leiratát tudomásul véve, a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslatát elfogadja. Kimondja ennek folytán, hogy az ellenőrző kutnak az üzem csatornába bekapcsolásával felmerülő s a 449/18,950—1912. bkgy. sz. határozattal engedélyezett költségek fedezetül a házi-bekötő csatornák költségeinek megtérítéseként befolyt összeget jelöli ki, annak kimondásával, hogy az ilyként felhasznált összeg a nagykölcson felvétele alkalmával megtérítendő lesz.

Ezen határozat 8 napon belől 15 napi közzemlére kitétel után az esetleg beadandó felebbzésekkel együtt az iratok kapcsán a m. kir. Belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett felterjesztendő.

5. szám.

299/18,430—1913. bkgy. sz.

A városi tanács beterjeszti az egyetemi kórház építésére vonatkozó közgyűlési határozati jóváhagyása tárgyában leérkezett belügyminiszteri leiratot, ezzel kapcsolatban előterjeszti az építési munkák kiírására és végrehajtására vonatkozó ügyet.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanács bejelentését tudomásul veszi és javaslatának elfogadása mellett határozatilag kimondja, hogy az 517—1912. bkgy. sz. határozatának 2-ik pontját, mely azt mondja, hogy felépített az egyetemi kórháznak az említett leirathban megjelölt, fentebb is felsorolt azon részét, mely a belső bajosok befogadására szolgál s a leirathban és terfvázlatban 1, 2, 3, 4, 5, 9. számmal van megjelölve, nemkülönbön felépíti a felsorolt melléképületeket akként, hogy ezen építmények költségeihez a már megelőzően megszavazott három millió koronával hozzájárul, mely összegben felül azonban, tekintettel már eddig elhatározott hozzájárulására és anyagi helyzetére, több hozzájárulást nem adhat.

Kimondja továbbá, hogy az építési munkálatok kiírása, a beérkezett ajánlatok elbírálása, a szerződés megkötése és általában az építkezés lebonyolítása körüli intézkedések jogát azonban az építési bizottság mindenkor meghallgatása és javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter urra ruhazza át, azzal a mellőzhetlen feltétellel, hogy amennyiben az építkezési munkálatok részmunkavállalásokra bízottak, ezek a debreczeni pályázók közül választassanak ki, amennyiben pedig valamelyik összmunka valamely vállalkozónak adtnék ki, a nevezett munkálatok, az összes munkáknak legalább 65%-ánál Debreczenben, legalább egy év óta iparigazolvány mellett önállóan működő iparosok alkalmazása és mindazon munkáknál, melyeknek elvégzésére debreczeni munkások képesek, debreczeni munkások foglalkoztatása szerződésileg biztosítottasék.

Egyben felhatalmazza a közgyűlés az egyetemi építési bizottságba kiküldött tisztviselőit és tagjait, hogy ugy a jelenlegi kórházi, mint a későbbi egyetemi építkezési ügyekben a város nevében végérvényesen eljárhasanak.

6. szám.

300/12,741—1913. bkgy. sz.

A városi tanács beterjeszti a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter leiratát az egyetem céljaira megajánlott öt millió korona befizetésére vonatkozólag.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság javaslatával elvben egyező és azt kiegészítő, továbbá a Márk Endre és János Zoltán bizottsági tagok pótló indítványait elfogadja és ennek kapcsán feliratban kéri fel a miniszter urat, miszerint leiratában az egyetemre felajánlott öt millió korona után kivetendő kamatozás kívánalmától álljon el és járuljon hozzá ahhoz, hogy a város az ajánlott összeget, amelyet az építkezés előhaladásához képest, az építkezési vegyes bizottság véleménye alapján fizesse be az állampénztárba.

Kéri továbbá a közgyűlés, hogy miután az építkezés programja meg van állapítva s megkezdésének akadálya nincsen, hasson oda, hogy az építkezés még ebben az évben megkezdessék és valóra válhasson a program szerint az építkezésnek az 1916-ban leendő teljes befejezése.

Elfogadja és határozati erőre emeli a közgyűlés a tanácsnak azon javaslatát is, hogy az egyetemi aula és központi hivatalok elhelyezése mind az egyetem felkén eszközöltetvén, egyetemi templom létesítéséről a tiszántuli egyházkerülettel és a debreczeni református egyházzal egyetértve gondoskodni fog.

7. szám.

301/13,537—1913. bkgy. sz.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 6455—1913. sz. leirata, mellyel közli a törvényhatósággal, hogy Ófelsege 1913 július hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával kereskedelemügyi m. kir. miniszterről legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A városi tanács a leiratot azzal a javaslatral tejeszti be, mondja ki a közgyűlés, hogy a leiratot tudomásul veszi s a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urat kineveztetése alkalmából feliratilag üdvözl.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanács javaslatát elfogadván, kimondja, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak leiratát tudomásul veszi. Elhatározza egyszersmind, hogy a kereskedelmi

miniszter urat hazafias törekvéseiben készséggel támogatja és kineveztetése alkalmából üdvözl.

8. szám.

302/17,872—1913. bkgy. sz.

A városi tanács beterjeszti a városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak részére engedélyezendő fizetési előlegre vonatkozó szabályrendelet-tervezetet, a jog- és pénzügyi bizottság javaslatával együtt.

Határozat.

A szabályrendeletet a közgyűlés általánosságban elfogadja. Miután azonban részletesen és behatóan ismerni kívánja mindazon rendelkezéseket, melyeket a szabályrendelet tartalmaz, elrendeli, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak részére engedélyezendő előlegre vonatkozó szabályrendelet kinyomattassék és a bizottsági tagok között a szokott módon szétosztassék. Egyben a szabályrendeletnek részleteiben tárgyalását a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitűzi.

9. szám.

303/18,763—1913. bkgy.

Olvastatott a jog- és pénzügyi bizottság 233—1913. sz. javaslata a dr. Balkányi Miklós debreczeni lakos tulajdonát képező Kossuth-u. 32. sz. házasteleknek a város részére a parallel utca megnyitási céljára 80,000 koronaért, esetleg kisajátítás útján megszerzése tárgyában.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanács javaslata elfogadásával, a jog- és pénzügyi bizottság javaslatainak mellőzésevel felállás, utján történt szavazással kimondja, miszerint a dr. Balkányi Miklós debreczeni lakos tulajdonát képező Kossuth-u. 32-ik számú házastelket a város részére megszerezni nem kívánja, hanem felhívja a városi tanácsot, hogy a szóban levő telekre az építkezési engedélyt szabályszerű építkezés iránti kérvény alapján adja meg.

10. szám.

304/18,695—1913. bkgy.

A városi tanács előterjeszti, hogy miután érvényben levő szabályrendeleteink értelmében a város tulajdonában levő házastelkek is vízvezetéki berendezéssel ellátandók, a vonatkozó terveket, költségvetést és kiírási műveletet elkészítette, felülbírálta és az ügy sürgőségére tekintettel, a belügyminiszter ur által előzetesen tárgyalás alá vétel végett felterjesztette.

A jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyezően javasolja a városi tanács, hogy az elkészített s felülvizsgálat végett a belügyminiszter urhoz felküldött tervek, költségvetés és kiírási műveleteknek megfelelőleg a város tulajdonát képező telkek vízvezeték berendezéssel ellátása rendeltessék el, az e célra szükséges 138,000 korona, a házi bekötő csatornák költségeinek megtérítésének befolyt összeg terhére olyképen engedélyeztessék, hogy a felhasználandó összeg a nagykölcson felvétele alkalmával megtérítendő lesz. Javasolja továbbá, hogy a munkálatoknak versenytárgyalás útján biztosításával és foganasításával a városi tanács bizassék meg.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés arra tekintettel, hogy az érvényben levő szabályrendeletek értelmében a város tulajdonát képező házastelkek is ellátandók a vízvezetési berendezéssel, a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzó javaslatát elfogadja. Kimondja ennek folytán, hogy a város tulajdonát képező házastelkek vízvezeték berendezéssel ellátását a már elkészített és felülvizsgálat végett a magyar királyi belügyminiszter urhoz felküldött tervek, költségvetés és kiírási műveletnek megfelelőleg elrendeli, a szükséges 138,000 korona költséget engedélyezi, ennek fedezetül a házi bekötő csatornák költségeinek megtérítésének befolyt összeget jelöli ki, úgy azonban, hogy az ily módon felhasználandó összeg a nagykölcson felvétele alkalmával, megtérítendő lesz.

Felhatalmazza a városi Tanácsot arra, hogy a most elrendelt munkálatokat versenytárgyalás útján biztosítsa s azok foganasítására szükséges intézkedéseket megtegye.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kitétel után, az esetleg beadott felebbvezésekkel együtt, az iratok kapcsán a belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

11. szám.

305/17,878—1913. bkgy.

A városi tanács felmenti, hogy a közkórház pénztára a nyugdíjjogosultsággal nem bíró kórházi alkalmazottak után évenként mintegy 1500 korona munkásbiztosító pénztári tagsági díjat fizet ki a debreczeni kerületi munkásbiztosító pénztárnak.

Az anélkül is anyagi gondokkal küzdő kórházi pénztárnak ezen összeggel való állandó megterhelése indokolatlannak bizonyult, mert a kórházi alkalmazottak betegség esetén a közkórházban nyernek teljesen ingyenes gyógykezelést

és ily betegülési eset is évenként alig 3—4 esetben fordul elő.

Tekintettel azon körülményre, hogy a 67/5041—1911. bkgy. számú közgyűlési határozattal alkotott szabályrendelet keretében gondoskodás történt a nyugdíjjogosultsággal nem bíró városi alkalmazottaknak betegség esetén járó illetmények biztosításáról, a városi közkórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró alkalmazottai pedig szintén városi alkalmazottaknak tekintendők: ennélfogva a városi Tanács — a közkórház pénztárának indokolatlan kiadásoktól megkímélése érdekében — a kórházi, valamint a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzóan javasolja, hogy a városi közkórház alkalmazottai a munkásbiztosító pénztár tagsági kötelekeiből vonassanak ki, illetve az előbb hivatkozott szabályrendelet a kórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró alkalmazottaira is terjesztessék ki, annak kimondásával, hogy betegség esetén az ilyképen fizetendő illetmények a közkórház pénztárát fogják terhelni.

Ehez képest javasolja, hogy a 67/5041—1911. bkgy. szám alatt alkotott szabályrendelet módosításul 3. §-ként a következő rendelkezés illesztessék be: „Ezen szabályrendelet intézkedései a városi közkórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró alkalmazottaira is kiterjesztetik, az ilyképen fizetendő illetmények azonban a közkórház pénztárát terhelik“. Az ekként módosítandó szabályrendelet 15 napi közszemlére történt kifüggesztés után kormányhatósági megerősítés végett m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő lenne.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a kórházi és a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzóan tett javaslatát elfogadván, tekintettel azon körülményre, hogy a városi közkórház folyton anyagi gondokkal küzdő pénztára teljesen indokolatlanul terhelhetik meg a kórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró alkalmazottai után évenként mintegy 1500 korona munkásbiztosító pénztári tagsági díjak fizetésével, amennyiben az alkalmazottak körében évenként alig 3—4 esetben fordul elő betegülési eset és betegség esetén is ezek a kórházban ingyenes gyógykezelésben részesülnek: ennélfogva — a közkórház anyagi érdekeinek megvédése szempontjából, — a kórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró tagjainak — mint akik szintén városi alkalmazottaknak tekinthetők — a munkásbiztosító pénztár tagsági kötelekeiből való kivonását elhatározza és kimondja, hogy a 67/5041—1911. bkgy. számú közgyűlési határozattal alkotott szabályrendelet intézkedéseit — mely a nyugdíjjogosultsággal nem bíró városi

alkalmazottak részére betegség esetén illetményeket, családtagjainak beteg ingyenes gyógykezeléséről gondoskodást biztosít —: a nyugdíj-jogosultsággal nem bíró kórházi alkalmazottakra is kiterjeszti, ugy azonban, hogy az ilyképen betegség esetén fizetendő illetmények a közkórház pénztárát fogják terhelni.

Ehez képest a bizottsági közgyűlés — a 67/5041—1911 bkgy. számú szabályrendelet módosításául — a következő rendelkezést illeszti be:

„3. §. Ezen szabályrendelet intézkedései a városi közkórház nyugdíjjogosultsággal nem bíró tagjaira is kiterjesztetik, az ilyképen fizetendő illetmények azonban a közkórház pénztárát terhelik“.

Ezen határozatot — és az ezzel módosított szabályrendeletet — a bizottsági közgyűlés 15 napi közzémlére kitenpi s ennek eltelte után az ellene netalán beérkező felekezésekkel együtt kormányhatósági megerősítést végett a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjeszteni rendeli.

12. szám.

306/18,590—1913. bkgy.

A városi tanács bemutatja az ujonnan építendő rendőrségi palota ügyét.

Határozat.

A közgyűlés a m. kir. belügyminiszter urnak a rendőrségi palota ügyében 150/9382—1913. bkgy. sz. a. hozott közgyűlési határozatot jóváhagyó leiratát a városi tanácsnak azon bejelentésével, mely szerint a leiratban közölt észrevételek a bemutatott kiírási művelit elintézésénél figyelembe vétettek és azoknak kivitele a munkálatok során lehetőség szerint biztosítva leendő tudomásul veszi.

Kimondja, hogy arra a körülményre tekintettel, miszerint a városnak házi-kezelésben levő téglayárában nagy mennyiségű agyagtégla készlete áll rendelkezésére, a város károsodásának elkerülése érdekében a mészhomokkő téglá anyag alkalmazását ezen építkezés kivitelénél mellözi.

Végül tekintettel arra, hogy az ezen építkezés kivitelére a 9.500.000 koronás függő kölcsönből engedélyezett 820.000 korona költségösszeg időközben a rossz pénzügyi viszonyok miatt a közgyűlés határozata folytán a villamos-telep bővítésénél IV-ik gép egység berendezésére felhasználott, a törvényhatóság elhatározza, hogy a rendőrségi központi épület felépítésére a már kormányhatóságilag is jóváhagyást nyert határozattal megszavazott, derendeltetésétől, —ugyszintén kormányhatóságilag megerősítést nyert további középítkezésre a rossz pénzügyi viszonyok miatt — gazdasági tekintetből elvonni kényszerült 820.000

korona költség fedezet visszatérítése céljából a külön engedélyezett 800.000 korona függő-kölcsönt felveszi s a városi tanácsot felhatalmazza, hogy a kölcsönt vegye fel, lehetőleg előnyös feltételek mellett. Egyben pedig tekintettel a rendőrségi központi épület felépítésének sürgősségére, a bemutatott kiírási műveletek alapján az építkezésre a zárt ajánlati versenytárgyalási hirdetést bocssassa ki és a versenytárgyalás eredményét elbíralva, a munkálatokat sürgősen biztosítsa és vétesse foganatba, a kiírási műveletben biztosítva a városnak azt a jogot, hogy vállalkozó járandósága a felveendő függőkölcsönből fog kielégítettetni.

13. szám.

307/18,696—1913. bkgy.

Olvasztatott a városi tanácsnak 17,199—1913. számú azon előterjesztése, melyben a törvényhatósági bizottsági közgyűlés utólagos jóváhagyását kéri azon intézkedésére, mellyel a város házipénztára részére a 266/14,273—1911. bkgy. sz. határozattal a Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank részére a 266/14,273—1911 bkgy. sz. határozattal a Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank részvénytársaság debreczeni bej. cégtől felvett és a folyó évi szeptember hó 9-én esedékessé vált 1.000.000 korona függő kölcsönt a jelenlegi rossz gazdasági viszonyok és nehéz pénzügyi viszonyok között, a hitelező pénzintézetnek visszafizetni nem tudván, a szóban levő folyózámla kölcsön visszafizetési határidejéül a hivatkozott határozatban megállapított feltételek mellett az 1914. évi szeptember hó 9-dik napját állapította meg.

Olvasztatott továbbá a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottságával egyező javaslata.

Határozat.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi súlyos pénzügyi helyzet és nehéz gazdasági viszonyok között a Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank r.-t. debreczeni bej. cégtől a város házipénztára részére a 266/14,273—1911. bkgy. sz. határozattal felvett 1.000.000 korona folyózámla kölcsönt a lejáratú határidőben a városi tanács hitelező pénzintézetnek visszafizetni nem tudta, hanem elfogadta a város polgármestere és a nevezett pénzintézet között létrejött szóbeli megállapodást — a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottságával egybehangzó javaslata elfogadásával — tekintettel arra, hogy a hitelező pénzintézet által a kölcsön meghosszabbítására tett és a városi tanács 17,199—1913. sz. határozatával elfogadott ajánlat, a város házipénztárára nézve a jelenlegi pénzügyi viszonyok között kedvezőnek nem mondható —, a városi

tanácsnak a többször hivatkozott határozatával tett intézkedést jóváhagyólag tudomásul veszi és ide vonatkozólag hozott határozatát megerősíti.

Ezen ügyvel kapcsolatban — ugyancsak a városi tanácsnak, a jog- és pénzügyi bizottsággal egybehangzó javaslata elfogadásával — kimondja a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, hogy házipénztár által kezelt alapítványok, valamint a gyámpénztár pupilláris biztosíték mellett el nem helyezhető felesleg pénzeit a város házipénztára részére kölcsön veszi, ennek engedélyezése iránt feliratot intéz a m. kir. belügyminiszter urhoz, hivatkozával feliratában az 1912. LVIII. t.-c. 9. §-ára, mely a fentebb említett felesleg pénzeknek bizonyos esetekben felhasználását megengedi s tekintettel arra, hogy a városnál a kellő fedezet és biztosíték nagyobb mértékben megvan, mint az egyes pénzintézetekben, nincsen semmi akadály annak, hogy az említett törvényes rendelkezés hatálya ezen kölcsönvételre analógia útján alkalmaztassék, kiterjesztessék.

Ezen határozatot 8 napon belül 15 napi közszemlére kitenni s annak eltelte után kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz, az ezen határozat ellen esetleg beérkező felebbezással együtt felterjeszteni rendeli.

14. szám.

308/16,993—1915. bkgy.

Tárgyaltott a városi tanácsnak dr. Horváth Károly kórházi főorvos nyugdíjazására vonatkozólag hozott 285/12,643—1913. bkgy. sz. határozatra tett intézkedés folytáni bejelentése, hogy dr. Horváth Károly kórházi főorvos nyugdíjazásának kezdőpontja a 178/7478—1887. bkgy. sz. szabályrendelet alapján 1913. évi augusztus hó 1. napjáról 1913. évi július hó 1-ső napjára módosítottassék.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanács javaslatát elfogadja.

15. szám.

309/17,109—1913. bkgy.

Olvastattott a városi tanács 17,000—1913. sz. bejelentése, hogy dr. Hortobágyi Ernő tb. rendőrfogalmazó részére 3 havi segélydíjának megfelelő fizetési előleget, azaz 525 koronát utalt ki.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanács 17,000—1913. sz. bejelentését tudomásul veszi.

16. szám.

310/15,184—1913. bkgy.

A városi tanács beterjeszti tudomásvétel végett a közigazgatási bizottságnak 922—1913. kb. számú határozatával áttett s az 1913. év első feléről szóló feléves jelentését, Jársi Viktor dr. bizottsági tag indítványára, hogy a jövőben a jelentés nyomattassék ki és a bizottsági tagok közt osztassák szét.

Határozat.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi egyben kimondja, hogy jövőben a jelentés ki nyomatva, a bizottsági tagok közt szétosztassák.

17. szám.

311/17,640—1913. bkgy.

Tárgyaltott a Debreczeni Dalegylet elnökségének kérvénye, melyben kéri, hogy pecsétjében a város címerének díjtalan használata engedélyeztessék.

Határozat.

A közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság, valamint a városi tanács javaslatának elfogadásával engedélyt ad arra, hogy a nevezett daleylyet felszázados dicsőséggel telt, multjára, amellyel városunk nevét nemcsak hazánkban, de az ország határain kívül is ismertté tette, — pecsétjében a város címerét, „Debreczeni Dalegylet“ körirattal, díjmentesen használhatja.

18. szám.

312/18,426—1913. bkgy.

Tárgyaltott Fried és Adorján cég felebbezése a vízvezetéki kutakat összekötő csatorna leszámolása ügyében kelt 24,357—1912. számú tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés a jótalási határidőt 1912 március 18-ik napjában állapítja meg, ellenben a felebbezés többi részét elutasítja.

19. szám.

313/14,897—1913. bkgy.

A városi tanács bemutatja Jeney Miklós tb. főkapitány kérelmét 8 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés a kért szabadságot megadja.

19. szám.

Határozat.

314/18,762—1913. bkgy.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti.

A városi tanács bemutatja Szabó Elek tb. tanácsnok kérelmét két heti szabadságidő megadása tárgyában.

19. szám.

Határozat.

A közgyűlés a kért szabadságot megadja.

19. szám.

Határozat.

315/15,486—1913. bkgy.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti.

A városi tanács bemutatja Barcsay István leltárbiztos kérelmét 8 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

20. szám.

Határozat.

A közgyűlés a kért szabadságidőt megadja.

19. szám.

Határozat.

316/15,487—1913. bkgy.

A közgyűlés az orvostudori oklevelet kihirdeti.

A városi tanács bemutatja Rác Géza tb. városgazda kérelmét 10 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

20. szám.

Határozat.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti.

19. szám.

Határozat.

317/15,605—1913. bkgy.

A közgyűlés az orvostudori oklevelet kihirdeti.

A városi tanács bemutatja Brancs Károly irnok kérelmét egy havi szabadságidő engedélyezése iránt.

20. szám.

Határozat.

A közgyűlés a kért szabadságidőt engedélyezi

19. szám.

Határozat.

318/15,906—1913. bkgy.

A közgyűlés nevezett bábaoklevelét kihirdeti.

A városi tanács bemutatja Mihályi István rendőrbiztos kérelmét négy heti szabadságidő megadása tárgyában.

20. szám.

Határozat.

A közgyűlés a kérelmet teljesíti.

19. szám.

Határozat.

A közgyűlés nevezett bábaoklevelét kihirdeti.

319/15,451—1913. bkgy.

325/16,828—1913. bkgy.

A városi tanács bemutatja Szöke Géza árvaszéki iktató kérelmét két heti szabadságidő engedélyezése iránt.

A városi tanács bemutatja Varga Andrásné oklevelét.

Határozat.

A közgyűlés nevezett bábaoklevelét kihirdeti.

*

Ezzel a tárgysorozat kimerítetvén, elnöklő főispán ur megköszönve a bizottsági tagok érdeklődését, a hitelesítő közgyűlés idejéül október 5-ik napjának délután 4 óráját tűzvéni ki, a közgyűlést berekesztette.

Az egyetem alapkő letétele.

Az egyetemi nagybizottság, amely a debreczeni egyetem létesítésének érdekében olyan szép és sikeres munkát fejtett ki eddig is, 8-án ülést tartott és kimondta, hogy az alapkő letétele alkalmából, amely e hó 31-én lesz, *országos nagy ünnepséget rendez Debreczen városra.*

Az ülés megnyitása után *Kovács József* polgármester elnök bejelentette, hogy az egyetemi építkezések e hóban megkezdődvén, szóba jött, hogy az alapkövet nagyobb fényes ünnepséggel tegyék le. A mai körülmények azonban olyanok, hogy kétséges, vajjon a város vendégeit el tudja-e helyezni s van-e olyan helyisége, ahol a bankettet megtartani lehessen.

Kenézy Gyula dr. Az egyetem komplexuma több épülethől állván, akármelyik épület alapkővet teszik le, az egyetem épületét kezdtek meg építeni. Debreczen városa már sokszor meghívta a minisztereket alapkőletételre, amikor csak ez reménységben élt, meghívta Apponyit, Zichyt, Balogh Jenőt, Jankovich Bélát, Tisza István grófort. Az egyetem kérését támogató deputációnak is megígérték, hogy meghívják az alapkőletételre. Az egész világ tudja, előre hirdették azt és így nem tudja, lehet-e Debreczennek komolyságának veszélyeztetése nélkül visszavonulni.

Márk Endre: Arról, hogy tartson-e a város alapkő-letételi ünnepséget, beszélni sem lehet. Nem lehet már tisztességgel visszavonulni, amikor ország-világ tudja, várja az alapkő-letételi ünnepséget. Már régen volt erről szó, régen el is határozták, a városi közgyűlés is kimondta. Attól nem kell félni, hogy sokan jönnek, minél több intelligens ember jön el, annál inkább örvendenie kell ezen Debreczennek. Lesz lakás is elegendő. Bár minél többen jönnének. Az ünnepélyes alapkő-letétel szükségesnek látja és tartja. Indítványozza, mondja ki a bizottság, hogy egy rendező kis bizottságot küld ki.

Kardos László jónak látná, hogy az ünnepséget elhalasztanák, míg a Piacz-utca rendezetnek.

Kernhoffer József: Akkor ugyan várhatunk még vagy 30 évig.

Degenfeld József gróf is amelletl szólal föl, hogy legyen ünnepség, az föltétlenül szükséges, csupán azt kívánja, hogy az október 31-én, a reformáció emlékünnepén legyen

Tudós János dr. szükségesnek tartja az ünnepélyes alapkő-letételt, amelynek Debreczenhez méltónak kell lennie. A rendezőbizottság hívjon meg mindenkit, aki illetékes, ugy, hogy az ünnepség országos s Debreczenre epochális legyen. Évek során ugy is adódik még alkalom az egyetem életében ünnepségre s akkor teljesen országossá lehet tenni az ünnepet.

Kimondta végül a bizottság, hogy óhajta: *megfelelő országos ünnepség keretében történjék az alapkőletétel, a meghívottak Debreczen vendégei, az alapkőletétel október 31-én legyen.* Kiküldte *Kovács József* polgármester elnökele alatt a kis-bizottságot, amely a rendezés munkájál végzi s tagjailul választotta *Baltazár Dezső* drt, *Degenfeld József* grófort, *Dicsőft József*et, *Freund Jenő* drt, *Kardos László*t, *Kenézy Gyula* drt, *Magoss György* drt, *Szent-Királyi Tivadart* és fölhívta a tanácsot, hogy tagjait szintén küldje ki. Egyben teljes hatalmat adott a végleges intézkedésekre a bizottságnak.

A városok gazdasági politikája.

Élénk érdeklődéssel kísértem dr. Tatay Zoltán tanulmányát a városi politika feladatairól. Ismerteti ez a városoknak nemcsak törvény-szabta kötelességeit, hanem azt is, hogy a haladó élet milyen igényekkel, követelményekkel lép fel a városokkal szemben? Mert az élet halad a maga útján, az írott törvénytől függetlenül, sőt sokszor annak ellenére is. Hogy a mai élet szerint milyen intézmények, létesítmények szükségesek egy városban, ha az rendeltetésének meg akar felelni: arra tömören, de azért mégis mindenre kiterjeszkedően mutat rá ez a tanulmány.

Legnagyobb figyelmet érdemel ennél a tárgynál annak a kérdésnek megvilágítása, amit a tanulmány eszmemenetét követve, talán város-gazdasági politikának lehetne nevezni, „A városok pénzügyi politikája” című fejezet ugyan rokonságban van ezzel, mégis, mivel csak a többi között, mint a városi politika egyik ága-

zatát tárgyalja: jelentőségét — bár elismeri — nem domborítja ki eléggé.

Világos, hogy bármiféle alkotás-gondolatot csak úgy lehet valóra váltani, ha az ahoz szükséges anyagi eszközök rendelkezésre állanak. Ezeket az eszközöket megszerezni: ez első sorban gazdasági kérdés. Ebből következik, hogy a várospolitikai összes feladatai között nincs egy sem, amely gazdasági kérdésekkel vonatkozásban nem volna. Sőt ezek a feladatok jó-részt azért nem oldhatók meg mind és teljesen kielégítően, mert gazdasági okok akadályozzák.

Bármennyire különbözők legyenek is azok a városi feladatok és célok: mindegyiknek meg van az a közös alaptermészete, hogy megvalósításuk anyagi eszközök nélkül lehetetlen. Elmaradhatatlan, hü kísérője ez minden alkotás gondolatának. Épen ezen kellemetlen, toladós természete miatt nem is rokonszenves, sőt gyakran félre is toldók az útból és utójára marad, de akkor aztán annál kérlelhetetlenebb erővel jelentkezik. Ha a mérleg egyik oldalán képzeljük a várospolitikai összes feladatait: a másik oldalon *egyedül* a városgazdasági politika eszközei és eredményei képesek egyensúlyban tartani, vagy felbillenteni a mérleget.

A városok tehát kénytelenek vagyonkezeléssel is foglalkozni, hogy céljaikat elérhessék. Ahol pedig vagyonkezelés, gazdálkodás folyik, ott a gazdasági élet törvényei figyelmen kívül nem hagyhatók. A városok gazdaságának rendbenléte és biztos alapokon való vitele a *gazdasági élet törvényeire* alkalmazkodva: ez tulajdonképpen minden várospolitikai feladat között a legelső és legfontosabb, mert minden további tevékenységnek előfeltétele és mert sulyra felér az összes többi feladatok sulyával. Helyes gazdasági politika a városok életében ugyanazt a szerepet tölti be, ami az élő szervezetben a friss, egészséges vérkeringés: ha ez beteg, megérzik az összes városi intézmények; ha egészséges: minden virágzásnak, fejlődésnek indul.

Ezen döntő fontossága egyuttal kijelöli a városgazdasági politika feladatát is, ami nem egyéb, mint egyrészt a meglévő vagyonoknak lehető legjobb kihasználása mellett egészséges, szilárd alapokon nyugvó és a városok erkölcsi, magasabb céljaival és a közérdekkel is összhangban álló jövedelmi források szaporítása által a szükséges anyagi eszközöket biztosítani, másrészt magában a városi feladatok megoldásában, a végrehajtásban is tevékenyen közreműködni, érvényre juttatván mindenütt a gazdaságosság elvét, legalább is olyan mértékben, mint azt a takarékos gazda teszi a saját gazdaságában.

A gyakorlati élet tapasztalatai mégis azt mutatják, hogy a városok gazdálkodásában a

gazdasági élet törvényei kevésbé érvényesülnek, mint a magán ember gazdaságában. Természetes oka ennek az, hogy a városok szervezete eredetileg nem gazdálkodásra, hanem más irányú tevékenységre van megalkotva és ebbe a szervezetbe a gazdasági tevékenység nem igen illik bele. Idők folyamán eltoldódás állott be a városok tevékenységében, a haladó élet megelőzte a törvényt (ez különben minden emberi törvény sorsa) és új célok, új működési kör élé állította a régi szervezetet. A munkaanyag mennyiségét tekintve, ma már talán nagyobb percentet tesz ki az a tevékenység, ami nem is szoros értelemben vett városi közgazgatási feladat. A gazdaság vitele szempontjából a városok a maguk más célra alkotott, nehézkes szervezetükkel, minden lépésükben írott szabályokhoz, alakízásgokhoz, határidőkhöz kötött eljárásukkal természetesen nagy hátrányban vannak a gyors elhatározású, mozgékony és számító magánvállalkozással szemben. Innen van az, hogy a városokat teljesen szabályszerű eljárás mellett is érik olyan károsodások, melyeket a szervezetben rejlő okok miatt elkerülni nem is lehetett.

Kétségtelen tehát, hogy az általános gazdasági élet törvényei alól a városok, mint szintén gazdálkodó személyek, sem vonatják ki magukat, olyan károsodások nélkül, amiket semmi sem indokolhat. Ebből folyik, hogy a gazdasági szempontoknak több érvényesülési lehetőséget kell biztosítani, a merev jogszabályokkal szemben és örvendetes jelei mutatkoznak is annak, hogy a készülöben levő u. n. közgazgatási reform, fontosságához képest több figyelmet fog fordítani a mindinkább előtérbe lépő gazdasági vonatkozásokra.

Ez a kérdés egyébként sokkal tágabb körű, hogy sem egy rövid vázlat keretében kimeríthető lenne. Nincs is még e körül egységes felfogás kialakulva, a vélemények még sokszor teljesen ellentétesek és ingadozók. A tapasztalatokból azonban azt a tanulságot már is le lehet vonni, hogy egyedül a gazdasági élet törvényei szerint lehet lerakni a fejlődésnek olyan biztos alapjait, melyek válságos időkben is szilárd támaszul szolgálnak.

A gazdasági kérdések annyira előtérben vannak már, hogy más kérdések szinte kicsinyeseknek tűnnek fel mellettük. A városok polgármestereinek legutóbb tartott kongresszusa is tanácskozásainak legfontosabb tárgyául gazdasági kérdést tűzött ki, ami azelőtt bizony nem igen történt meg! Erdemes és méltó is ez a tárgy arca, hogy nemcsak a közvetlenül érdekelték, hanem az összes szakkörök is legteljesebb figyelmükre méltassák.

Nagy Sándor,
városi számvevő.

Debreczen virilistái.

Az igazoló választmány ülése.

Debreczen város igazoló választmánya okt. 8-ikán tartotta meg ülését, amelyen megállapították az 1914. évi virilis névjegyzéket a most már másodikban beterjesztett adóhivatali kimutatás és a beérkezett fölszólalások alapján. A választmány ülése több elvi kérdést döntött el. Különösen hosszú vita indult meg annál a kérdésnél, vajjon az adóösszegek kiigazítását kérő beadványoknál figyelembe lehet-e venni azokat a bizonyítványokat, amelyeket a részvénytársaságok, mint bejegyzett cégek, állítottak ki igazgatósági tagjaik és tisztviselőik amaz adójáról, amelyeket az adóügyszály nem mutatott ki, mert azokat a részvénytársaságok fizetik. A választmány végül kimondta, hogy elfogadja e bizonyítványokat.

Ezek után megállapították a névsort, amely a következők:

Rendes tagok: *Kardos László 26950-46, Gyarmaty István 13305-73, *Lusztig Károly 11261-20, *Kontsek Géza 10403-58, *Ujfalussy József dr. 9636-34, *Kaszanyitzky Andor 9409-82, id. Weichinger Károly 7850-97, *Szántó Sámuel dr. 6729-72, Ricl Géza 6515-32, Németh András 6373-72, Ungváry József 6321-88, Áron Miksa 6041-79, Vecsey Zoltán 5814-84, Hutflész Kázmér 5796-09, *Berger Andor dr. 5745-30, *Kernhoffer József 5583-64 (választott), *Kovács József 5577-84, *Sz. Szabó László dr. 5554—, Kovács Gyula 5493-47, Csanak József 5337-89, *Kömlössy Imre dr. 5324-98, *Nagy Jakab 5262-60, *Márton Kálmán 5232-08, *Löfkovits Márton 5186-16, Szilcz Ferenc 5081-49, *Pavlovics Károly 4907-68, May Andor 4850-04, *Fráter Imre dr. 4684-42, Szalay József 4658-80, Áron Jenő 4535-80, *Debreczeni Lajos 4489-80, Aufrecht Vilmos 4461-32, Benkő János 4426-27, Gáll Ferenc 4379-70, Kiss Ignác 4316-30, Fürst Ödön 4250-90, *Szentkirályi Tivadar 4223-02, *Aczél Géza 4161-90, *Szántó Győző 4078-28, Ullmann Salamon 3989-44 (uj), *Sztoryi Nagy Kálmán dr. 3938-24, *Fleischmann Mór 3928-48, *ifj. Jóna János 3926-90, *Kenézy Gyula dr. 3853-12, *Márkus Jenő 3807-04 (uj), *Szabó Lajos 3787-92, Ekly József 3595-26 (választott), Muraközy László 3576-30, Sesztina Jenő 3564-72, *Nagy Lajos dr. 3537-78, *Magoss György dr. 3509-40, *Löfkovits Artur 3466-36, *Lestyán Adorján 3459-18, Horváth János 3426-79,

*Ujlaki Hugó dr. 3363-64, Harangi Sándor 3301-59, *Bruckner Ernő 3210-38, *Szavay Gyula 3150-88, *Debreczeni Jenő 3144-60, Kovács Aladár 3138-31, *Geiger Simon 3108-58, *Magyar Simon dr. 3081-80, Lovász János 3066-66 (uj), *Tüdős János dr. 3029-20, *Polgár Dániel dr. 3011-96 (uj), *Láng Sándor dr. 2954-76, *ifj. Bozzay Pál 2924-14, *Borzsoy Jenő dr. 2897-12 (uj), *Legányi Gyula dr. 2892-88 (választott), Forray Ernő 2860-53, *Ujlaki Henrik 2859-34, Lukács Soma 2839-20 (uj), *Kölcsey Sándor dr. 2832-88, Berzöffy Vince 2823-44, *Széll Kálmán dr. 2818-14, Sümeghy Ferencz 2793-28, Ungár Jenő 2751-69, *Baltazar Dezső dr. 2746-80 (uj), Kenyeres Károly 2730-80, Molnár Albert 2722-92, *Kömlössy Dezső 2710-10, Tóth István 2651-62, Fisch Lajos 2607-20, Rickl Antal 2596-33, *Kemény Mór dr. 2561-84, Molnár Antal 2560-29 (uj), *Leitner Adolf dr. 2545-12, *Török Gábor 2540-82 (uj), Blaskovich Mihály 2529-73 (uj), Félégházy János 2527-89, Mandel Lipót 2519-11, Polgári József 2489-94, *Szabó Mihály dr. 2458-44.

Póttagok: *Márton Imre 2424-52 (uj), Schwartz Vilmos 2421-58 (uj), Szentesi János 2419-03, Kun Antal 2412-29 (uj), *Hegedüs Jenő dr. 2409-60, Mórítz Ferenc 2404-32, Csanak Jenő 2380-54 (uj), Hechfelder Jakab 2318-50, *Tervey Tamás dr. 2294—, Kertész Imre 2263-20, *Porubszky Jenő 2239-60, *Engel Ignác dr. 2202-40 (uj), Szikszay Lajos 2173-65, Deák Ferenc 2168-97, Gajzágó Béla dr. 2124-92, Kertész István 2059-98, *Szilágyi Imre 2016-82, — *Kondor Zsigmond 1951-62, Blattner Gyula 1948-90.

A csilagokkal jelölték adóját a bizottság kétszerezsen számította.

A bizottság most közszemlére teszi a névsort s a kimaradottakat értesíti.

Ganitók fürdője r. t. megalakulása.

A hazai tanitóság olcsó árszabásu, társadalmi gyógyfürdője, üdülő és nyaraló helye szervezése érdekében előbb indított s ugy a tanitóság, mint általában a nagy közönség részéről a legmélegebb pártfogásban részesített mozgalom, mint illetékes helyről értesülünk, igen szép eredménnyel befejezés előtt áll, amennyiben az ezen intézményt létesítő: Tanitók Fürdője Részvénytársaság ez évi december hó 27-én minden kétséget kizárólag megalakul.

Biztosítják ezen sikert egyrészlől az eddigi részvényjegyzések tekintélyes létszáma, másfelől, a megvételre és további kiépítésre kijelölt székelvudvarhelyi Szejke Fürdő eladó tulajdonosai-val létrejött azon megegyezés, hogy a fürdő vételáráig esetleg még fennmaradó részvényeket eladók le fogják jegyezni és hogy jogot adnak továbbá a 45 holdnyi fürdői területből örök áron eladandó 100—200 négyszögöles villatelkekre való parcellázásra. A 26 koronába kerülő és 2 koronás havi részletekben is, az Udvarhelymegyei Takarékpénztárba Székelyudvarhely fizethető részvényekből még jegyezhet, nemkülönben a villatelkekből is foglalhat le bárki, tetszése szerinti mennyiséget Gyerkes Mihály ig. tanitónál Székelyudvarhely, vagy a szerkesztőségünkben levő aláírási iven.

Ajánljuk ezen értékes, társadalmi mozgalmat, mely követendő példaadás a többi fürdőink fejlesztésére is, ugy a hazai össztanítóságnak, mint a más foglalkozású körben dolgozó nagy közönség minden egyes tagjának, testületeknek, helyi alakulatoknak meleg pártfogásába, mielőbb megnyilvánuló élénk támogatásába.

Felhívás.

A védőtörvény, utasítás I. füzet 26. §. alapján felhívja a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya az 1914. évben sor alá kerülő 1893., 1892. és 1891. évben, bármely községben született, valamint a magasabb korosztályokhoz tartozó azon állításköteleseket, akik állítási kötelezettségüknek még éppen nem, vagy nem véglegesen tettek eleget, hogy a folyó évi november havában — személyazonosságukat igazoló okmányokkal (keresztlevél, leckekönyv, munka- vagy cseléd-könyv, illetőségi bizonyítvány stb.) — a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház, emelet, 19. számú szoba) — annyal inkább jelentkezzenek, mivel a nyomozáskor feltalálendő és az elbírt jelenkezést elmulasztottak hadszökevényeknek fognak tekintetni s a törvény teljes szigorával büntettetnek.

Felhívja ennélfogva a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya a szülőket, keresztszülőket, háztulajdonosokat, lakósdadókat és szolgáltatadó gazdákat, hogy ha a fentebb említett években született fiaik, keresztfiaik, lakóik, vagy alkalmazottai vannak, azokat az azonali jelenkezésre figyelmeztessék, illetve módot és alkalmat nyújtsanak nekik arra, hogy jelentkezési kötelezettségüknek eleget tehessenek.

Figyelmezteti továbbá a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya a szülőket, illetve a hadköteleseket

a) hogy a Vt. 29. (papok és papjelöltek), 30. (örökölt mezei gazdaságok tulajdonosai), 31. (családfentartók), továbbá 20. (csak két évi tényleges szolgálata bocsátás) §-ában megjelölt kedvezmények valamelyikére való esetleges igényük érvényesítése végett, okmányokkal felszerelt folyamodványaikat a következő év január havától a fősorozás kezdetéig a járási tisztviselőnél vagy a fősorozás napján a sorozó bizottságnak nyújtják be (45. §.); továbbá, hogy az esetben, ha a Vt. 30., vagy 31. §-ában megjelölt kedvezményre való jogcím már a tényleges szolgálat megkezdése előtt fennállott, de az a tényleges szolgálat megkezdéséig elfogadható igazolás nélkül nem érvényesítettett, az igény a póttartalékba való áthelyezésre csak a legénységnek legközelebbi általános felváltáskor éled fel (Vt. 30. §. 2. p. és 31. §. 8. p., illetőleg Vt. U. 108. §. 7. p., és 112. §. 10. p.);

b) hogy az illetőségi sorozójáráson kívül való állításra irányuló felszerelt kérvényeket (31. §.) a jelentkezésnél kell beadni és hogy ilyen esetben egyttal a Vt. 29., 30., 31., továbbá 20. §§-ában megjelölt kedvezmények valamelyikére való esetleges igény is érvényesíthető és beigazolható (30. §.);

c) hogy a Vt. 32. §-ában meghatározott kedvezmény (teljes törvényes igénnyel a Vt. 30. és 31. §-a alapján nem bíró családfentartók és mezőgazdák kedvezménye) megadásáért a felszerelt folyamodványokat január 1-től a tényleges szolgálat megkezdéséig az illetőségi járási tisztviselőnél kell beadni; továbbá, hogy az esetben, ha a kedvezményi jogcím már a tényleges szolgálat megkezdése előtt fennállott de az a tényleges szolgálat megkezdéséig elfogadható igazolás nélkül nem érvényesítettett, az igény a póttartalékba való áthelyezésre csak a legénységnek legközelebbi általános felváltásakor éled fel. (Vt. 32. §. 3. p.)

Különösen figyelmeztetnek a hadköteleseket, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a véderőről szóló törvényből eredő kötelezettségeknek elmulasztása ezen felhívásnak, vagy a véderőről szóló törvényből folyó kötelezettségeknek nem ismérése által nem menthető.

Végül felhívja a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya az 1894. és 1895-ik években városunkban és ennek határterületén született népfőkelő-kötelezettségben álló ifjakat, hogy személyazonosságukat igazoló okmányokkal a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (városház, emelet 18. szám) november, de legkésőbb december hó végéig multhatatlanul jelentkezzenek.

Debreczen, 1913. évi október havában.

A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályától.

Másolat.

Magyar királyi Földmivvelésügyi Miniszter.
Szám 38,000/XII—2—1913.

Körrendelet

a pasztörözött tej és a tejpor előállításának és közforgalmának szabályozásáról.

Valamennyi Törvényhatóságnak (kivéve Fiumét).

Az újabb időben több ízben előfordult, hogy a pasztörizált tej megnevezéssel a rendes tejnél magasabb áron oly tej hozatott forgalomba, mely a kémiai vizsgálatok során nem bizonyult pasztörizáltnak s gyakran előfordultak oly esetek is, hogy különféle tejpor gyártmányok megtevésztésre alkalmas elnevezések alatt kerültek forgalomba.

Ezért az előállítása és a közforgalom egy-egy részére és a fogyasztó közönség érdekében védelmére az 1895. évi XLVI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 38,286/96. sz. VR. 8. §. 1. pontjának kiegészítéseképp a m. kir. Bel- és Kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértőleg az alábbiakat rendeltem:

I. a) Pasztörözött (pasztörizált) vagy hasonlót megjelöléssel csak oly tej, illetve tejszín hozható forgalomba, mely legalább 15 percen át 75 C^o-ra vagy legalább 4 percen át 80 C^o-ra volt felmelegítve.

b) Pasztörözött (pasztörizált) tejszínből készült vaj neve alatt csakis oly vaj hozható forgalomba, mely az a) pontban leírt módon kezelt tejszínből készült.

c) Pasztörözött (pasztörizált) tejnek, illetőleg tejszínnek csakis olyan tej, illetőleg tejszín minősíthető, mely a Storch-féle parabnyen lendit, amin reakciót 2 percen belül nem adja.

II. 1. Tejpor, vagy besűrített tejgyanánt csak olyan tehéntejből készült áru hozható forgalomba, melynek száraz maradékával a tehéntej egyes alkotórészei ugyanazon arányban vannak jelen, mint a rendes egész tehéntej száraz maradékában és amelyek minőség, illetőleg eredetük tekintetében sem térnek el a rendes tehéntej alkotórészeiktől.

Kivételt csupán olyan ártalmatlan anyagok képeznek, melyek csak mérsékelt mennyiségben, a gyártás eredményessége, illetőleg a gyártmány

jobb használhatósága céljából tettek az illető készítményekhez (nádcukor, natriumhydrocarbonat) anélkül, hogy ezek az alkotórészek között fennálló mennyiség arányt lényegesen megváltoztatnák. Feltétlenül tilos ártalmas konzerváló szerek alkalmazása, mint amilyenek a borsav és borsavas vegyületek, salycilsav, benzolsav stb. Lefőlözött tejből előállított hasonló készítmények szintén csak idegen anyagokból mentesen hozhatók forgalomba.

2. A tejpor az egészségre nem káros módon készített papiros csomagban (kartondobozban) vagy üvegtartályokban hozandók forgalomba olyképp, hogy:

a) a teljes tejből készült tejpor közvetlenül burkoló papírra nyomott, illetőleg magára a tartályára ragasztott világos vörös címkén fekete betűkkel: „*Tejpor teljes tejből*“;

b) a lefőlözött tejből készült tejpört ugyanolyan módon, azonban kék címkén fekete betűkkel: „*Tejpor főlözött tejből*“;

c) a nádcukorral készült, condensált tej az ezen szakasz a), illetve b) pontjában előírt címkén, azonban fehér betűkkel: „*Cukrozott condensált tejpor*“ jelzővel hozandó forgalomba. A lefőlözött tejpor hirdetése vagy ajánlása esetén a hirdetésben vagy ajánlatban ezenfelül a zsir, a szárazanyag és a hamutartalom is megjelölendő.

3. A 2. szakaszban előírt elzések mellett a gyártmányokat megkülönböztető elnevezések és megjelölések (védjegy) használhatók ugyan, de csak az előírt jelzések alatt és azoknál kisebb betűkkel. A védjegybe az előírás szerint alkalmazandó jelzéseknek ellentmondó megjelölések (szavak) nem vehetők be.

4. A tejpor készítményekből előállított folyadékokat vagy eredeti vagy felhígított készítmények keverékeit természetes állapotban levő tejjel vegyítve, továbbá tej, vagy lefőlözött tej elnevezések alatt forgalomba hozni tilos.

III. Mindazok, akik:

a) közforgalomba bocsátás céljából ezen rendelet I—c) pontja értelmében pasztörözöttnek nem mondható tejet, vagy tej termékét, avagy az ezen rendelet II—1. pontjában előírtak megszegésével tejpört termelnek, vagy természetes tejszínbe tejpor keveréket vegyitnek, a 38,286—1896. sz. VR. 5. §-ának idevágó határozmányai értelmében az 1895. évi XLVI. t.-c. 3. §-ának a) pontja alapján;

b) azok pedig, akik ilyen kifogás alá eső készítményeket tudatosan, avagy a megkívánt gondosság megszegésével forgalomba hoznak, az idézett t. c. 3. §-ának c) pontja alapján büntetendők.

Akik pedig:

b) az ezen rendeletnek a tejpor csomagolására és jelzésére vonatkozó II—2. pontjában előírt rendészeti szabályait megszegik, az idézett t. c. 4. §-ába ütköző és ugyanezen szakasz alapján büntetendő kihágást követnek el.

Ezen rendelettem folyó évi november hó 1-én lép életbe.

Felhivom a Törvényhatóságot, hogy ezen rendeletemet a legszelebb körben tegye közhírré s annak végrehajtásáról a 10,400—98. FM. számú körrendeletek értelmében kellőképp gondoskodjék.

Budapest 1913. évi augusztus hó 28-án.

A minster helyett:
olvashatatlan aláírás.
államtitkár.

Magyar Királyi Belügyminister.

Szám 57,612—1913. VII-a.

A válasziraf alapjául szolgáló jelentés száma: 4799—912. Tárty: Szabadságot kérő tisztviselők orvosi megvizsgálása.

A szab. kir. város polgármesterének.

Debreczen.

A város polgármesterének fentjelzett szám alatt kelt jelzésében utbaigazítást kér arra nézve, vajjon a városi tisztí főorvos díjtalanul köteles-e a városnak valamely tisztviselője részére egészségi bizonyítványt kiállítani abban az esetben, ha az illető szabadságra óhajt menni.

Mint hogy a szabadságolás iránti kérelmet, amennyiben egészségi okokból történik, orvosi bizonyítvánnyal kell indokolni, ebből természet-szerűleg következik, hogy a folyamodó tisztviselőnek lévén kötelessége kérvényét teljesen felszerelni, az ily célból történt orvosi vizsgálat magán munkálatnak tekintendő és a tisztí orvosi bizonyítvány a magán fél által díjazandó. Ha azonban a hatóság a benyújtott kérvényhez csatolt orvosi bizonyítványt elfogadhatónak nem tartja és a szabadság iránt folyamodó tisztviselőt a tisztí főorvos által hivatalból felülvizsgáltatja,

ugy ezt a tisztí főorvos által hivatalosan végzett teendőket kell tekinteni, amelyért díjra igényt nem tarthat.

Budapest, 1913. évi július hó 19-én.

A miniszter rendeletéből:

Bölcs s. k.
miniszteri tanácsos.

Körözesek.

15,573—1913. A szekszárdi Ferenc köz-kórházban 1912. évben ápolat Reith András 62 éves róm. kath. köműves állítólag gyódi születésű özvegy, magyar anyanyelvű egyén illetőségi körülményeire nézve kihallgatandó volna.

Miután azonban nevezett hortatózkodására nézve törvényhatóságom területén felvilágosítást nyerhető nem volt: felkérem a társhatóságokat, hogy törvényhatóságuk területén nyomoztatni, fel-találás esetén illetőségi körülményeire tüzetesen kihallgatni és az eredményről értesíteni szives-kejdkék Nemleges esetben értesítést nem kérek.

Szekszárd, 1913. évi szeptember 30.

Főjegyző.

389,278—1913. IV. ü. o. sz. A Budapest 1845. évben született, állandó lakással nem bíró Laczkovits József — neje: Brenner Katalin — illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fő-kérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetet jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni szives-kejdkének. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 szeptember 18-án.

A székesfőváros tanácsa.

HIRROVAG.

— **Dr. Balogh Ferenc elhunyt.**

A tisztántuli református egyházkerületnek, a debreczeni református kollégiumnak nagy és értékes emberét temették el a múlt héten. *Balogh Ferenc* theologiai doktor, a kálvínisták egyik legkiválóbb fia, az igazi tudós, a hitében erős, szívében szelid, a szónoklatban mester — hunyt el 78 éves korában. Disze volt egyházának, nagy tudásával generációkat nevelt a tudomány terén és minden szépért és

nemesért lelkesedő munkássága elévülhetlen nevet szerzett a megboldogultnak. Halála egyaránt veszteség a hazára, az egyházra, a tudományra és társadalmi életünkre. Temetése nagy részvét mellett ment végbe, porhüvelye felett Dicsőfi József lelkészelnök, Erdős Károly dr. theologiai tanár és az ifjúság szépszavu szónoka mondtak megható imát és érdemeit méltató bucsuszavakat. Áldás emlékére!

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán törvényben gyökerező jogánál fogva Sz. Nagy Lajos tb. főszömvévtől főszámvévtől helyettesessé nevezte ki. Erdemés férfitúvén a kitüntetés, öt barátságos érzéssel üdvözlöljük.

— **A rendörség szervezése.** A belügy-miniszter értesítette Debreczen városát, hogy a közgyűlés ama határozatát, amellyel az államsegély még mefelelő részéből 800 koronát tanulmányi célra, 1000 koronát pedig a főkapitány kezeihez a rendelkezési alapba kiutalt, jóváhagyja. Ugyanebben a rendeletben azt is közli, hogy a rendörség újjászervezésére vonatkozó részt tárgyalás alá vette.

— **Meghívó.** A *Törvényhatósági Levéltárosok Országos Egyesülete* 1913 október 14-én kedden d. e. 11 órakor Pest vármegye levéltári helyiségében rendkívüli közgyűlést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki jelentés. 2. Szerkesztői bizottság jelentése. 3. Molnár Mihály vál. tag. indítványa a közigazgatás folyamatban levő államosítása folytán helyzetünk javítása érdekében haladéktalanul leendő akcióról. 4. Tiszteleti tag választás. 5. Indítványok (az alapszabályok 14. §. alapján a gyűlés megelézőleg 48 órával nyujtandók be). Tekintve a levéltári kar helyzetének javítását célzó törekvésünket, kérjük a tagtársaknak a közgyűlésen minél számosabban való megjelenését. Zombor, 1913. évi október hó 1-én. *Dr. Alapi Gyula* sk., Komárom vármegye főlevéltárosa, jegyző. *Popovits Sebő* sk., Bács-Bodrog vm. főlevéltárosa, elnök.

Hírdetmény.

Debreczen sz. kir. város házipénztára által kezelt utadálappénztár 1911. és 1912. évekről szerkesztett zárszámadásai az 1890. évi I. t. c. 28. §-a értelmében a polgármesteri irodában f. év október 7-től október 22-ig bezárólag 15. napi közzemlére kitétetvén, erről a város

közönségét azzal értesitem, hogy az ellen a metaálai észrevételeiket hozzám a fent kitétt határidő alatt beadhatják.

Debreczen, 1913-évi október hó 7-én.

Polgármester.

Megjelent!

Uj könyv!

Debreczen régi büntetőjoga és ennek alkalmazása a különböző bűnesetekben

:: 1547-től 1750-ig. ::

Eredeti jegyzőkönyvek nyomán írta:

Konczházi KONCZ ÁKOS

Debreczen sz. kir. város főlevéltárosa, tb. tanácsnok.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a szerzőnél (Városház, levéltári hivatal.) 10.70 m. s. z.

Hirdetéseket

„A Város“ részére felvesz a kiadóhivatal

Kossuth-utca, Városház épület.

Debreczen sz. kir. város
könyvnyomda-vállalata
Debreczen, városház épület.

~~~~~

Készít mindenféle nyomdai munkákat a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, jutányos árak mellett.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályhánál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- **pirszén (kocsz)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **porosz kőszén** litva olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tiszta : **porosz kőszén** szeszgyárban vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő _____
gépezsmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.